

Exempel – samverkan specialiserad vård och kommunala LSS-verksamheter i ett ärende med utmanande beteende och ändring i hjälpmedelsansvar

Bakgrund

Alex är 19 år och bor i en LSS-bostad med personal dygnet runt. Han har diagnoserna medelsvår intellektuell funktionsnedsättning, autism och cerebral pares. Han har nedsatt motorisk förmåga och använder manuell rullstol vid längre förflyttning. Alex har tidigare haft en stabil vardag utan större utmanande beteenden. Han deltar också i daglig verksamhet enligt LSS, som är anpassad efter hans behov och intressen.

Under de senaste tre månaderna har personal i både LSS-boendet och dagliga verksamheten observerat förändringar i Alex beteende, med ökade tecken på oro och självskadebeteenden såsom slag mot huvudet och att bita sig själv. Dessa beteendeförändringar är nya och har gjort att tidigare fungerande strategier inte längre är tillräckliga. Miljön i boendet och dagliga verksamheten är anpassad med tydlig struktur och tillgång till kognitiva hjälpmedel, såsom bildstöd och tidshjälpmedel.

Hur det kan se ut för Alex vad gäller samverkan mellan specialiserad vård och kommun med fokus på hjälpmedel och beteendeförändring

Inledning av samverkan

När beteendeförändringarna eskalerar kontaktar boendepersonal Alex fasta vårdkontakt på habiliteringen för råd. Habiliteringens psykolog och arbetsterapeut föreslår ett SIP-möte. I mötet deltar de kommunala LSS-verksamheterna, habiliteringsmottagning vuxna, regionens VUB-team ([VUB-teamet - Vårdgivare Skåne](#)) och primärvårdsläkare från vårdcentralen.

Samverkansprocess

Tänkbara åtgärder från region:

- VUB-teamet konsulteras och bistår i uppstarten av nätverksarbetet genom SIP-möte samt föreslår genomförandeplan tillsammans med nätverket. VUB är en förkortning av Vuxna med utvecklingsstörning/intellektuell funktionsnedsättning och svåra utmanande beteenden. VUB-teamet arbetar rådgivande till patientens nätverk.
- Primärvårdsläkaren på Alex vårdcentral ombesörjer somatiska kontroller i syfte att konstatera eller utesluta somatisk orsak till Alex beteendeförändringar. Eventuella medicinförändringar görs baserat på resultatet.
- Psykolog och logoped på habiliteringen inleder en funktionell beteendeanalys som handledningsinsats till boende- och daglig verksamhetspersonal i syfte att kartlägga eventuella orsaker till de nya beteendeförändringarna.

- Arbetsterapeut och fysioterapeut på habiliteringen ser över genomförda bedömningar och hjälpmedelsförskrivningar samt föreslår justeringar eller ny förskrivning efter behov i syfte att bättre stödja Alex.
 - Förskrivare inom regionen planerar och ansvarar för hjälpmedelsförskrivning och -uppföljning fram till Alex fyller 20 år.
- Logoped genomför en kommunikationsbedömning och återkopplar till boende- och daglig verksamhetspersonal.

Tänkbara åtgärder från kommunen:

- Enhetschefer inom LSS-verksamheterna ansvarar för att baskompetens kring aktuella funktionsnedsättningar och bemötande finns.
- Boende- och daglig verksamhetspersonal genomför funktionell beteendeanalys enligt framtagna planering och under handledning från habiliteringen.
- Personalen erhåller internutbildning i lågaffektivt bemötande i syfte att möta Alex på bästa sätt och minska risk för affektsmitta.
- Utifrån kommunikationsbedömningen som genomförts av habiliteringens logoped samarbetar boende- och daglig verksamhetspersonal med stödpedagog i kommunen i syfte att utveckla och anpassa kommunikation för Alex på lämplig nivå.
- Boende- och daglig verksamhetspersonal anpassar aktiviteter och miljö i syfte att minska stress och skapa trygghet för Alex under pågående förändring.
- Enhetschefer säkerställer att nya instruktioner och rutiner för hjälpmedelshantering kommuniceras till all personal inom både boende och daglig verksamhet.

Hjälpmedelsgränssnitt vid förändring

6 månader innan Alex fyller 20 år påbörjar förskrivare uppföljning och översyn av Alex aktuella hjälpmedel inför att överköp från kommunens sida blir aktuell. Vid behov av nya förskrivningar inför 20-årsdagen genomförs förskrivning av regionen i samråd med förskrivare i kommunen. När Alex fyller 20 år aktualiseras ett överköp och överlåtelse av hjälpmedelsansvaret från regionen till kommunen.

Uppföljning och fortsatt samverkan

En **tidsbegränsad plan** upprättas med mål att minska utmanande beteenden och att säkerställa att hjälpmedelsövergången sker enligt rutin. SIP-möte följs upp efter 6 veckor för att utvärdera effekter av insatser och samverkan.

Alex visar gradvis minskade utmanande beteenden. Anpassat bildstöd, nya rutiner kring aktiviteter och farmakologisk behandling via primärvården har gett ett positivt resultat.

Övergripande lärdomar från fallet

- **Tidig samverkan är avgörande** när utmanande beteenden uppstår.
- Kommunal personal inom både LSS-boende och daglig verksamhet behöver gemensam dialog och stöd, både internt och externt, vid utmanande beteenden.
- Hjälpmedelsansvar och -uppföljning genomförs enligt tydligt etablerade rutiner i syfte att undvika glapp i gränssnittet.
- SIP-mötet är ett funktionellt forum för samsyn och gemensamt ansvarstagande.